

Agrometeorologische Berichten – September 2003

Internet adres: <http://b-cgms.cra.wallonie.be/>

De voorbije maand september werd gekenmerkt door een abnormaal lage hoeveelheid neerslag en zeer zwakke windsnelheden. De temperatuur en de instraling daarentegen scoorden ongewoon hoog over het ganse land. De voorspelde opbrengsten voor voedermaïs liggen in de lijn van de opbrengsten van vorig jaar. De oogstramingen voor suikerbieten zijn iets minder gunstig dan in 2002.

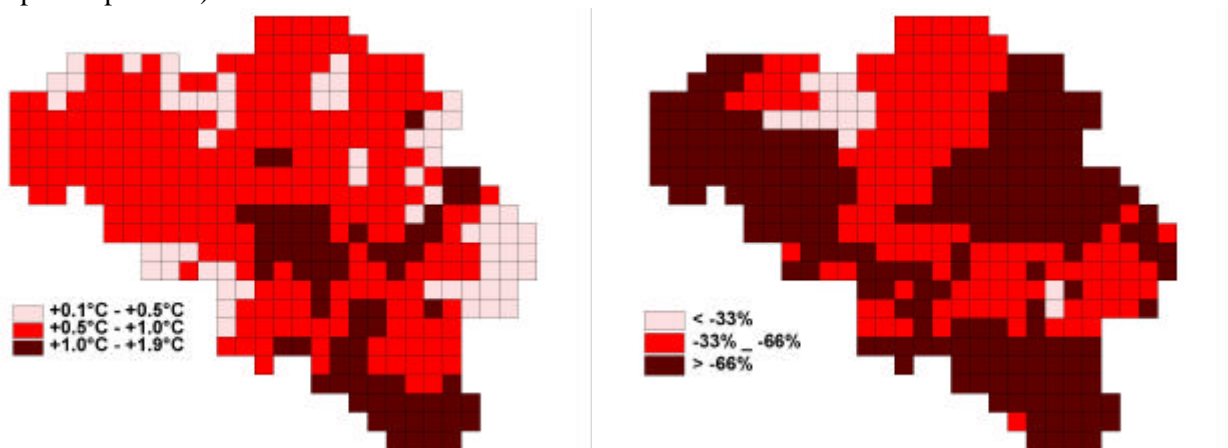
De weersgesteldheid in het jaar 2003 (januari – september)

In de loop van de voorbije negen maanden lag de temperatuur globaal gezien $+0.8^{\circ}\text{C}$ hoger dan het gemiddelde van de laatste elf jaren (Figuur 1). Ondanks de tamelijk strenge winter zorgen de hoge temperaturen tijdens het voorjaar en de zomer ervoor dat 2003 nu al als een uitzonderlijk jaar kan beschouwd worden. De maanden april tot en met september waren immers systematisch warmer dan normaal. De afwijking ten opzichte van de gemiddelde maandtemperaturen berekend over de periode 1992-2002 schommelde tussen $+0.1^{\circ}\text{C}$ in mei en $+3.0^{\circ}\text{C}$ in juni. Vermits het voorbije decennium al het warmste was sinds het begin van de metingen, zal 2003 wellicht de geschiedenis ingaan als één van de warmste jaren ooit waargenomen – tenminste indien de huidige tendens zich voortzet. In het bulletin van september 2002 trokken we al dezelfde conclusie, nu is echter gebleken dat 2003 nog warmer was dan 2002.

Wat de neerslag betreft, werd een tekort waargenomen van meer dan 20%. De periode januari-september kende een neerslagsom van 534 mm, terwijl het gemiddelde van de voorbije elf jaren zo'n 676 mm bedraagt. Niettemin moet opgemerkt worden dat dit gemiddelde de neerslagtotalen bevat van 2001 en 2002, de natste jaren sinds het begin van de waarnemingen in 1833. Het huidige neerslagtekort kan dus best gerelativeerd worden, 2003 is veeleer een normaal jaar wat neerslaghoeveelheid betreft.

De weersgesteldheid in september 2003

De regionale neerslaggemiddelden lagen in september ver onder het gemiddelde berekend over de referentieperiode 1992-2002. Globaal gezien werd over het ganse land 29 mm opgemeten, een tekort van 66% ten opzichte van normaalwaarde van 87 mm. Uit Figuur 1 blijkt dat in meer dan de helft van het land een abnormaal lage hoeveelheid neerslag werd geregistreerd, met waarden beneden 33% van het gemiddelde voor de maand september. Er werd slechts één enkele bui van meer dan 20 mm waargenomen (Gouvy, 31 mm op 23 september).

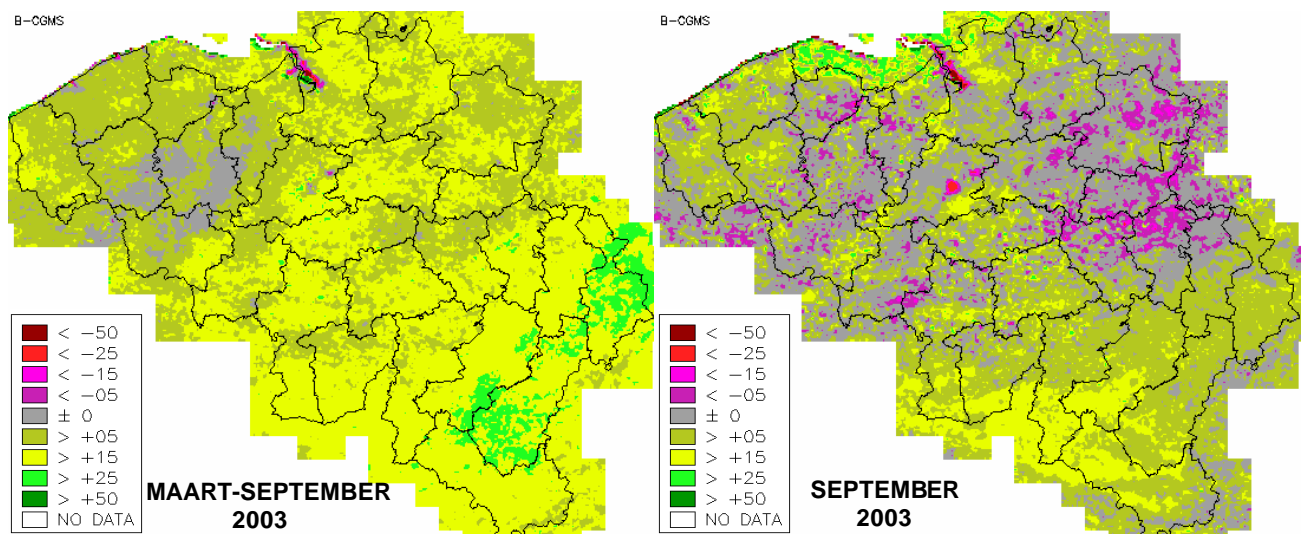
Figuur 1 : Links voor de periode januari-september 2003 het verschil in temperatuur (in $^{\circ}\text{C}$) ten opzichte van de referentieperiode (januari-september 1992-2002). Rechts voor september 2003 het verschil in neerslag (in %) ten opzichte van de referentieperiode (september 1992-2002).

Ook in september lag de temperatuur weer hoog boven het gemiddelde van de voorbije elf jaren. Op nationaal vlak bedroeg de afwijking ten opzichte van de normaal $+0.7^{\circ}\text{C}$. Dit is vooral te wijten aan de hoge maximumtemperaturen ($+2.4^{\circ}\text{C}$ boven de normaal). Bij de minimumtemperaturen werd er een licht tekort van -1.1°C geregistreerd.

Overigens werd de maand september gekenmerkt door een abnormaal lage windsnelheid en relatieve luchtvochtigheid voor het ganse land. De instraling daarentegen was ongewoon hoog.

Bijdrage van de teledetectie

Dankzij de gunstige weersomstandigheden lag de productiviteit van de gewassen tijdens de voorbije septembermaand over het algemeen hoger dan in september 2002 (Figuur 2). Ook indien we de periode maart-september beschouwen kunnen we een duidelijke productiviteitsstijging vaststellen ten opzichte van vorig jaar, zoals eerder vermeld, dankzij de hoge temperaturen en instraling en de gunstige regenval tijdens het groeiseizoen.

Figuur 2 : Relatief verschil (%) inzake productiviteit van de gewassen in maart-september en september 2003, in vergelijking met de situatie in dezelfde periodes in 2002. Informatie afgeleid uit satellietbeelden van SPOT-VEGETATION en weersgegevens. De lijnen geven de grenzen weer van de landbouwkundige omschrijvingen.

De toestand van de gewassen en analyse van de oogstramingen op het niveau van de landbouwkundige omschrijvingen*

- Maïs : De gunstige weersomstandigheden tijdens de maand september hebben gezorgd voor een verhoogd drogestofgehalte. Omwille van de verhoogde temperaturen vertoonde de maïs een duidelijke fenologische voorsprong. In bepaalde regio's kon de oogst dan ook al tijdens de eerste helft van september aangevat worden. Eind september was het merendeel van de percelen geoogst.
- Suikerbieten : Eind september was de oogst volop aan de gang.

Voorspelling van de opbrengsten voor 2003 op nationaal vlak**

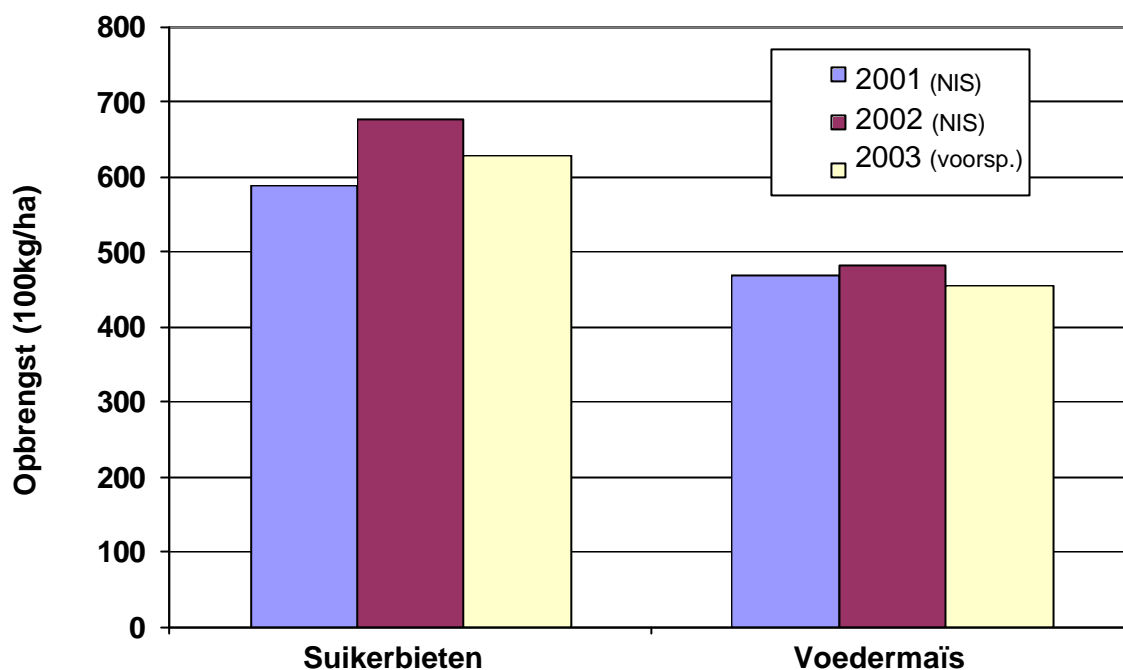
De NIS-opbrengstcijfers op nationaal vlak voor de jaren 2001 en 2002 zijn grafisch afgebeeld in Figuur 3, samen met de bijhorende voorspellingen voor 2003.

De volgende besluiten inzake opbrengst kunnen genomen worden :

- *Suikerbieten* : daling van de opbrengst ten opzichte van 2002, maar nog steeds hoger dan het niveau van 2001 (ongunstig jaar door late zaai).
- *Voedermaïs* : lichte daling van de opbrengst ten opzichte van de laatste 2 jaren.

* Bronnen : Plein Champ, Le Sillon Belge, <http://www.irbab.be> , waarnemingen en persoonlijke communicatie.

** Een beschrijving van de modellen gebruikt voor de oogstvoorspellingen is terug te vinden in de Berichten van de maand juni 2003.

Figuur 3 : Opbrengsten van de zomerteelten op nationaal vlak voor de jaren 2001, 2002 (cijfers NIS) en 2003 (voorspellingen)

Voorspelling van de opbrengsten en de productie voor 2003 op het niveau van de landbouwkundige omschrijvingen

De meer gedetailleerde opbrengstcijfers op het niveau van de landbouwstatistische omschrijvingen zijn terug te vinden in Tabel 1.

De tendenzen die waargenomen werden op nationaal niveau vinden we globaal gezien ook terug op het niveau van de omschrijvingen.

Voor suikerbieten zowel als voor voedermaïs lijkt de algemene opbrengstdaling ten opzichte van vorig jaar zich te bevestigen in nagenoeg alle omschrijvingen.

De actuele foutenmarges op de voorspellingen voor maïs en suikerbieten zijn respectievelijk van de orde 1.0 en 1.4 ton/ha.

Tabel 2 geeft de productiecijfers weer voor voedermaïs en suikerbieten op het niveau van de landbouwkundige omschrijvingen. De berekeningen zijn gebeurd op basis van voorspelde opbrengsten en oppervlaktegegevens voor elk van de teelten, per omschrijving (bron : SIGEC).

Dankwoord

De Agrometeorologische Berichten worden gefinancierd door de Federale Diensten voor Wetenschappelijke, Technische en Culturele Aangelegenheden (DWTC). De weersgegevens worden geleverd door het Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI), terwijl de opbrengstcijfers afkomstig zijn van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). Meer informatie over deze drie instituten is te vinden op: <http://www.belspo.be> (DWTC), <http://www.meteo.be> (KMI) en <http://www.statbel.fgov.be> (NIS).

Contacten

Fondation Universitaire Luxembourgeoise (FUL): Bernard Tychon (tychon@ful.ac.be) en Pierre Ozer (oz@ful.ac.be)

Centre de Recherches Agronomiques (CRA): Robert Oger (og@ra.wallonie.be), Béatrice Leteinturier (leteinturier@ra.wallonie.be) en Yannick Curnel (curnel@ra.wallonie.be)

Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO): Herman Eerens (herman.eerens@vito.be) en Isabelle Piccard (isabelle.piccard@vito.be)

Tabel 1 : Opbrengsten van de zomerteelten voor de jaren 2001, 2002 (cijfers NIS) en 2003 (voorspellingen) op het niveau van de landbouwkundige omschrijvingen

Omschr.	Opbrengst (100kg/ha)				Opbrengst (100kg/ha)			
	Voedermais				Suikerbieten			
	2001 (NIS)	2002 (NIS)	2003 (voersp.)	2003/2002 (%)	2001 (NIS)	2002 (NIS)	2003 (voersp.)	2003/2002 (%)
Brugge	467,5	493,0	462	-6	529,2	631,0	652	3
Kortrijk	507,2	494,3	477	-3	561,4	685,0	643	-6
Diksmuide	488,9	478,9	473	-1	530,9	636,8	644	1
Eeklo	462,3	472,9	466	-1	589,4	632,8	635	0
St Niklaas	474,6	472,1	466	-1	564,8	638,2	629	-1
Oudenaarde	499,4	489,2	476	-3	598,6	662,6	647	-2
Antwerpen	506,0	473,2	463	-2	646,5	629,8	623	-1
Turnhout	451,2	471,1	458	-3	543,0	562,2	574	2
Hasselt	445,2	451,3	449	-1	623,0	643,6	621	-3
Tongeren	507,2	500,2	462	-8	634,4	699,5	660	-6
Bruxelles	495,8	563,2	488	-13	590,5	648,8	650	0
Leuven	531,5	548,2	480	-13	619,5	693,5	660	-5
Nivelles	445,4	475,8	458	-4	591,0	702,8	672	-4
Tournai	461,0	486,7	453	-7	550,3	673,4	634	-6
Mons	443,3	500,3	458	-8	581,8	694,6	659	-5
Charleroi	451,3	487,6	460	-6	570,4	659,7	641	-3
Namur	436,9	509,7	453	-11	599,7	711,3	663	-7
Philippeville	397,5	462,6	432	-7	554,4	649,7	628	-3
Dinant	428,7	453,3	431	-5	579,0	649,6	623	-4
Waremme	458,2	496,5	458	-8	627,7	706,4	669	-5
Liège	466,2	508,6	450	-12	623,9	700,3	653	-7
Verviers 1	442,9	-	-	-	-	-	-	-
Verviers 2	279,9	414,8	420	1	-	-	-	-
Marche	441,3	505,6	446	-12	466,6	580,0	552	-5
Bastogne	506,8	478,7	454	-5	-	-	-	-
Arlon	413,7	385,9	420	9	493,5	690,6	585	-15

Tabel 2 : Productievoorspellingen voor de zomerteelten op het niveau van de landbouwkundige omschrijvingen

Omschr.	Voedermais			Suikerbieten		
	Oppervlakte (ha)	Voersp. opbr. 2003 (100kg/ha)	Productie (10 ³ ton)	Oppervlakte (ha)	Voersp. opbr. 2003 (100kg/ha)	Productie (10 ³ ton)
Brugge	10655	462	492	1676,22	652	109
Kortrijk	10308	477	492	3403,62	643	219
Diksmuide	11687	473	553	8213,84	644	529
Eeklo	12590	466	587	1270,54	635	81
St Niklaas	9793	466	456	1284,84	629	81
Oudenaarde	10677	476	508	3148,32	647	204
Antwerpen	10114	463	468	343,72	623	21
Turnhout	14039	458	643	412,16	574	24
Hasselt	9713	449	436	624,26	621	39
Tongeren	3595	462	166	5415,04	660	357
Bruxelles	5136	488	251	2714,56	650	177
Leuven	3562	480	171	5237,29	660	346
Nivelles	3616	458	166	11011,49	672	740
Tournai	10521	453	476	10833,46	634	686
Mons	8043	458	369	5957,16	659	392
Charleroi	6431	460	296	6859,24	641	440
Namur	3328	453	151	7195,14	663	477
Philippeville	4014	432	173	1582,42	628	99
Dinant	4461	431	192	1284,18	623	80
Waremme	2881	458	132	8083,77	669	541
Liège	2158	450	97	2815,58	653	184
Verviers 1	1629	412	67	10,82	-	-
Verviers 2	575	420	24	-	-	-
Marche	2626	446	117	96,31	552	5
Bastogne	1344	454	61	-	-	-
Arlon	3618	420	152	101,83	585	6